

**СЎЗ САНЪАТИ
ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ
4 ЖИЛД, 1 СОН**

**МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ
ИСКУССТВО СЛОВА
ТОМ 4, НОМЕР 1**

**INTERNATIONAL JOURNAL
OF WORD ART
VOLUME 4, ISSUE 1**

Бош муҳаррир:

Холбеков Муҳаммадҷон

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Бош муҳаррир ўринбосари:

Тўхтасинов Илҳом

ф.ф.д., доцент (Ўзбекистон)

Тахрир хайъати:

Назаров Бахтиёр

академик. (Ўзбекистон)

Якуб Умарўғли

ф.ф.д., профессор (Туркия)

Алмаз Улви Биннатова

ф.ф.д., профессор (Озарбайжон)

Боқиева Гуландом

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Миннуллин Ким

ф.ф.д., профессор (Татаристон)

Махмудов Низомиддин

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Керимов Исмаил

ф.ф.д., профессор (Россия)

Жўраев Маматкул

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Куренов Рахыммамед

к.ф.н. (Туркменистон)

Кристофер Жеймс Форд

Мичиган университети (АҚШ)

Умархўжаев Мухтор

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Мирзаев Ибодулло

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Болтабоев Ҳамидулла

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Дўстмухаммедов Хуршид

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Лиходзиевский А.С.

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Сиддикова Ирода

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Шиукашвили Тамар

ф.ф.д. (Грузия)

Юсупов Ойбек

масъул котиб, доцент (Ўзбекистон)

Главный редактор:

Холбеков Муҳаммадҷон

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Заместитель главного редактора:

Тухтасинов Илҳом

к.ф.н., доцент (Ўзбекистон)

Редакционная коллегия:

Назаров Бахтиёр

академик. (Ўзбекистон)

Якуб Умар оғли

д.ф.н., профессор (Туркия)

Алмаз Улви Биннатова

д.ф.н., профессор (Азербайджан)

Бақиева Гуландом

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Миннуллин Ким

д.ф.н., профессор (Татарстан)

Махмудов Низомиддин

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Керимов Исмаил

д.ф.н., профессор (Россия)

Джураев Маматкул

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Куренов Рахыммамед

к.ф.н. (Туркменистон)

Кристофер Джеймс Форд

Университет Мичигана (США)

Умархаджаев Мухтар

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Мирзаев Ибодулло

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Балтабаев Ҳамидулла

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Дўстмухаммедов Хуршид

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Лиходзиевский А.С.

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Сиддикова Ирода

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Шиукашвили Тамар

д.ф.н. (Грузия)

Юсупов Ойбек

отв. секретарь, доцент (Ўзбекистон)

Editor in Chief:

Kholbekov Muhammadjan

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Deputy Chief Editor

Tuhtasinov Ilhom

Ph.D. Ass. Prof. (Uzbekistan)

Editorial Board:

Bakhtiyor Nazarov

academician. (Uzbekistan)

Yakub Umarogli

Doc. of philol. sci., prof. (Turkey)

Almaz Ulvi Binnatova

Doc. of philol. sci., prof. (Azerbaijan)

Bakieva Gulandom

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Minnulin Kim

Doc. of philol. sci., prof. (Tatarstan)

Mahmudov Nizomiddin

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Kerimov Ismail

Doc. of philol. sci., prof. (Russia)

Juraev Mamatkul

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Kurenov Rakhimmamed

Ph.D. Ass. Prof. (Turkmenistan)

Christopher James Fort

University of Michigan (USA)

Umarkhodjaev Mukhtar

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Mirzaev Ibodulla

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Boltaboev Hamidulla

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Dustmuhammedov Khurshid

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Lixodzievsky A.S.

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Siddiqova Iroda

Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Shiukashvili Tamar

Doc. of philol. sci. (Georgia)

Yusupov Oybek

Ass. prof. (Uzbekistan) - Senior Secretary

МУНДАРИЖА \ СОДЕРЖАНИЕ \ CONTENT

Адабиётшунослик

- 37. Po'latova Sevara Mahmud qizi**
HOZIRGI O'ZBEK ADABIY ME'YORIDAGI LAKUNALAR
(VOBKENT TUMANI MISOLIDA).....6
- 38. Давронова Махфуза Исроиловна**
МАВЗУ ВА МАЗМУНДА МУШТАРАКЛИК.....11
- 39. Давронова Шохсанам Ғайбуллоевна**
АБДУЛЛА ҚОДИРИЙ АНЪАНАЛАРИ ВА ИСТИҚЛОЛ ДАВРИ ЎЗБЕК
РОМАНЧИЛИГИ.....18
- 40. Qurbonova Oltinoy Bekmurotovna**
IBROHIM G'AFUROV – SHE'RSHUNOS.....26
- 41. Мусурманов Эркин Раббимович**
O'ZBEKISTON HUDUDIDAN XITOYGA YOYILGAN
BUDDAVIYLIK G'OYASI VA MIFOLOGIYA.....34
- 42. Рузобаева Нигорахон Рахимовна**
ЭКСТРАЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ АНТИТЕЗЫ В УЗБЕКСКИХ
И АНГЛИЙСКИХ ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ТЕКСТАХ.....40
- 43. Тўмарис Бутунбаева**
АЪЗАМ ЎКТАМ ВА МИНҲОЖИДДИН МИРЗО
ШЕЪРИЯТИДАГИ ЎХШАТИШЛАР.....47
- 44. Хажиева Феруза Мэлсовна**
ЖЕЙ ПАРИНИ ИЖОДИДА БИОГРАФИК РОМАН КОНЦЕПЦИЯСИ.....51
- 45. Zoyirova Go'zal Nematovna**
SAMANDAR VOHIDOVNING EPIGRAF QO'LLASH MAHORATI.....60
- 46. Охунова Гўзалхон Ҳамдамбековна**
ҲИКОЯ ЖАНРИ ТАРАҚҚИЁТИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ.....67
- Тилшунослик**
- 47. Bekmurodova Firuzabonu Normurodovna**
SPECIFIC FEATURES OF CEREMONIES AND THEIR LINGUAPRAGMATIC
MEANING IN UZBEK CULTURE (AS AN EXAMPLE OF WEDDING CEREMONIES).....73
- 48. Каримов Рустам Абдурасулович**
ЎЗБЕК-ИНГЛИЗ ПАРАЛЛЕЛ КОРПУСИ МАТНЛАРИНИ
ЛИНГВИСТИК ТЕГЛАШ МУАММОЛАРИ.....81
- 49. Қурбанов Мухтар Даулетбаевич**
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ФИТООЙКОНИМЛАРИНИ ЎРГАНИШНИНГ АҲАМИЯТИ.....87

50. Наргиза Рашидова ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ РЯДА АРАБСКИХ ОДНОКОРЕННЫХ СЛОВ, СВЯЗАННЫХ СО СФЕРОЙ ОБРАЗОВАНИЯ.....	94
51. Рустамов Дилшодбек Абдувахидович НУТҚИЙ ФАОЛИЯТ ТУРЛАРИ.....	104
52. Халилова Рухсора Рауповна ИНТЕРНЕТ МУЛОҚОТЛАРНИНГ ПРАГМАТИК ТАМОЙИЛЛАРИ.....	113
53. Юлдашева Дилором Нигматовна ОСОБЕННОСТИ НЕКОТОРЫХ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ УЗБЕКСКОГО И АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКОВ.....	119
54. Gulchehra Toshpo‘lot qizi Cho‘liyyeva OHANG SITUATIV PRAGMATIK TIZIM BIRLIGI SIFATIDA.....	127
55. Mavlonova O‘g‘iloy Hamdamovna КИНОЯНИНГ ОҒЗАКИ, ВАЗИЯТЛИ ВА ДРАМАТИК КЎРИНИШЛАРДА ҚЎЛЛАНИЛИШ АҲАМИЯТИ.....	135
56. Рўзиева Дилфуза Салимбоевна ИНТЕЛЛЕКТУАЛ РОМАН ГЕНЕЗИ СПЕЦИФИК ТАСНИФИ.....	141
57. Бойматова Дилноза Бахтиёровна УНДАЛМАЛИ ГАПЛАРДА ИФОДАЛАНГАН АКСИОЛОГИК МОДАЛЛИКНИНГ ПРАГМАТИК ВА СЕМАНТИК ВАЗИФАСИ.....	147
Таржимашунослик	
58. Кенджаева Гулрух Фаттиллоевна METHODS OF TRANSLATING REALIAS IN THE NOVEL “DAYS GONE BY” BY A.QADIRI.....	153
59. Қўлдошов Ўктамжон Ўрозович ТАРЖИМАДА КОНВЕРСИВЛИК ВА АНТОНИМЛИК МУНОСАБАТИНИНГ БЕРИЛИШИ.....	160
60. Хидирова Гулнора Нарзиевна СИНТАКСИЧЕСКИЕ ТРАНСФОРМАЦИИ В ХУДОЖЕСТВЕННОМ ПЕРЕВОДЕ (НА МАТЕРИАЛЕ РУССКИХ ПЕРЕВОДОВ РОМАНА А.КАДЫРИ).....	167
61. Akhmedova Rano Ashurovna THE FEATURES OF TRANSLATION OF PHRASEOLOGICAL UNITS.....	174
62. Aripova Kamola Yusupovna THE DISTINCTIVE FEATURES OF TRANSLATION OF THR NOVEL “NIGHT AND DAY”.....	179

Лингводидактика

63. Jalilova Guzal G'ulomovna

'FLIPPED CLASSROOM' MODULINING GAPIRISH KOMPETENSIYASINI

RIVOJLANTIRISHDAGI O'RNI: 'KICHIK GURUHLI MUNOZARA' TEXNIKASI.....184

64. Ш.Б.Рахимова

НОФИЛОЛОГИК ТАЪЛИМ ЙЎНАЛИШИ ТАЛАБАЛАРИНИНГ

ИНГЛИЗ ТИЛИДА ТАЛАФФУЗ МАҲОРАТИНИ КОММУНИКАТИВ

ЁНДАШУВ АСОСИДА ОШИРИШ.....190

Журналистика

65. Садоқат Махсумова

МЕДИА МАКОНДА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ФАОЛИЯТИДАГИ

ЎЗГАРИШЛАР.....195

СЎЗ САНЪАТИ ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА INTERNATIONAL JOURNAL OF WORD ART

Qurbonova Oltinoy Bekmurotovna,
Buxoro davlat universiteti,
O'zbek adabiyoti kafedrası tayanch doktoranti,
e-mail: oltinoy.qurbonova@gmail.com

IBROHIM G'AFUROV – SHE'RSHUNOS

 <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9297-2021-1-40>

ANNOTATSIYA

Munaqqid Ibrohim G'afurov adabiyotdagi ko'plab ijodkorlarni qalamga olgan. Ammo uning ijodida she'rshunoslik ilmi o'zgacha o'rin egallaydi. Munaqqid she'rshunos sifatida ijodga qo'l urgan har bir shoirning she'rlarida kuchli kompozitsion yaxlitlik bo'lishi lozimligini ta'kidlaydi.

Adabiyotshunos olim kitoblarida she'riyatimizni davrlarga ajratib, she'riyatga kirib kelgan har bir avlodning yutuqlari va kamchiliklarini birma-bir tahlildan o'tkazgan va har qanday avlod shoirlari ikki guruhga ajralishini ta'kidlagan. Bular an'analar doirasida ijod qiladigan ijodkorlar va novator ijodkorlardir.

Ibrohim G'afurov oltmishinchi yillarda adabiyotimizga kirib kelgan avlod ijodkorlari to'g'risida ham bir qancha obzor maqolalar yaratgan. Maqolada munaqqid Abdulla Oripov ijodiga xronologik yondashgan, shoirning ilk she'rlaridan boshlab o'n yillik ijodi davomida uning ijodiy evolyutsiyasini bosqichma-bosqich ko'rsatib bergan. Maqolada shoirning "Mitti yulduz" to'plamidan "Ruhim" va "Hayrat" to'plamlarigacha nashr ettirgan yettita to'plami tarixiy-biografik metod asosida tahlil qilingan. Ayniqsa, "Hayrat" to'plami va olim bu to'planning g'oyaviy mundarijasini belgilab bera oladi deb hisoblagan she'rlari "Genetika" va "Dengizga" chuqur tahlil qilingan.

Adabiyotshunos bu to'plamlar va ularga kiritilgan ba'zi she'rlar tahlili orqali, nafaqat, Abdulla Oripov ijodini, balki, oltmishinchi-yetmishinchi yillar she'riyatining o'ziga xos xususiyatlarini, yetakchi tendensiyalarini ochib beradi.

Tayanch so'zlar: she'rshunoslik, adabiy an'analar, an'anaviy ijod, novator shoirlar Ibrohim G'afurov, Abdulla Oripov, "Mitti yulduz", "Ruhim", "Hayrat" to'plamlari, "Genetika", "Dengizga" she'rlari.

Курбонова Олтиной Бекмуротовна,
Бухарский государственный университет, докторант
факультет узбекской литературы

ИБРАГИМ ГАФУРОВ - ИССЛЕДОВАТЕЛЬ ПОЭЗИИ

АННОТАЦИЯ

Перу критика Ибрагима Гафурова принадлежат статьи о всех родах литературы, а также работы о творчестве многих писателей и поэтов. Однако поэзия и стиховедение тоже

находят в его произведениях особую интерпретацию. Анализируя стихи поэтов с точки зрения композиционной целостности, он утверждает, что это обязательное условие, которое ставится перед ними.

Литературовед делит поэзию на периоды и анализирует показывает достижения и недостатки каждого поколения поэтов. Их также учёный делит на две категории, первая из которых – это поэты, пишущие в традиционном стиле, а вторая творцы – новаторы.

И.Гафуров написал несколько обзорных статей о творчестве поколений писателей и поэтов вступивших в литературу в 60-ые годы. В статье критик хронологически подошёл к анализу его творений, показал поэтапную творческую эволюцию поэта начиная с ранних стихов вплоть до десятилетнего творчества. На основе историка – биографического метода он анализирует семь сборников поэта, включающих “ Маленькую звезду”, ”Мой дух ”, “ Удивление ” и др.

Особенно глубока проанализированы стиховорения которые , как считал учёный, могут определить идейное содержание всей антологии. На основе анализа этих сборников и некоторых стихов литературовед исследует не только творчество Абдуллы Арипова, и раскрывает особенности и ведущие тенденции развития поэзии 60-70-ых годов.

Ключевые слова: стиховедение, литературные традиции, традиционное творчество, поэты- новаторы, И.Гафуров, А. Арипов, “Маленькая звезду”, ”Мой дух”, “ Удивление ” - сборники стихов, стихи “Генетика”, “ К морю ”.

Qurbonova Oltinoy Bekturotovna,
Bukhara State University,
Department of Uzbek Literature, Phd student

IBRAHIM GAFUROV IS A RESEARCHER OF POETRY

ANNOTATION

Critic Ibrahim Gafurov described all types of literature and many authors. But poetry was analyzed by him in a very different style. The critic claimed that there should be compositional unity in each poet's works.

Scholar literature critic divided uzbek poetry into periods, analyzed achievements and drawbacks of every new members of certain epoch and classified them into two groups. Thus – these are traditional authors and innovator authors.

Ibrahim Gafurov prepared several review articles on poets who began their literary work in the 1960s. The critic approaches to the works of the author with creativity point of view in the last ten years – which are shown from the initial poems to the latest ones in chronological order. The collection of poems – “Little star”, “My sole” and “Astonishment” and other 4 collections of A. Aripov were analyzed in historical-biographic method by the critic. Especially the collection of poems “Astonishment” and the poems “ Genetics” and “ To the sea” were deeply analyzed and thought to be the ideological basis of the collection.

The literature expert Ibrahim Gafurov greatly clarified via analysis of some poems, not only the woks of Abdulla Aripov but also leading tendencies in the literature of 1960s and 1970s.

Key words: poetry, literary traditions, traditional work, innovator poets Ibrahim Gafurov, Abdulla Aripov, collection of poems “Little star”, “My sole”, “Astonishment”, poems “Genetics”, “ To the sea”.

Kirish: Adabiyotshunos Ibrohim Ga'furov she'rshunos munaqqid sifatida so'z bilan ishlaydigan ijodkorni mohir kamonchiga qiyoslaydi. Agar kamonchida jasorat bo'lmasaydi, qo'liga kamon ololmasdi. Demak, shoirida jasorat bo'lmasa, u so'zga qo'l urolmaydi. Jasur kamonchi qo'liga kamonni olgach, mohirlik qilmasa, ilon o'rniga inson boshini yanchib qo'yardi. So'z bilan va shu so'z kirib boradigan inson qalbi bilan ish tutayotgan shoir o'ta mohir bo'lmasa, inson qalbini go'zallikka oshno qilish o'rniga , uni insonga yot tuyg'ular bilan chalg'itadi.

Munaqqid Ibrohim G'afurov adabiyotning barcha turlari, ko'plab ijodkorlarini qalamga olgan. Ammo uning qalamida she'rshunoslik ilmi o'zgacha tahlil qilinadi. Biz bilgan she'rlar, biz tuygan tuyg'ular munaqqid talqinida yangicha in'ikos topadi. Adabiyotshunos olim maqolalarini diqqat bilan o'rganar ekanmiz, olimning she'riyatga qo'ygan talablarini quyidagicha umumlashtirishimiz mumkin.

Kompozitsion jihatdan:

she'rda kuchli kompozitsion yaxlitlik bo'lishi lozim;

har bir so'z shu she'rning bosh g'oyasini ochishga xizmat qilishi lozim;

Mazmun jihatdan:

insoniyat madaniyati va o'z xalqining milliy- madaniy merosidan tug'ilgan boy adabiy an'analarni saralashi lozim;

o'zi an'ana yarata olishi, san'at va insoniyat haqidagi tushunchalarni boyita olishi lozim;

insonga, uning tashvish va quvonchlariga yaqin bo'lishi lozim(she'r xalqchil va shu bilan birga internatsional bo'lishi lozim).

Shu talablar asosida munaqqid ijodkorlarni ham ikki turda tasnif qiladi:

- an'analar doirasida, ularning chegarasidan chiqmay ijod qiladigan ijodkorlar. Bular an'analarni davom ettiruvchi ijodkorlardir.

- an'analarga keng va chuqur yondashib, ularga yangilik kiritadigan ijodkorlar. Ular novator ijodkorlardir.

Munaqqid nazdida har bir yangi avlod yangi ovozga ega bo'lsagina, u avlod qatoriga o'tadi. "Uning ovozi adabiyotda – uning pasporti"[1,101], - deydi olim "Zamonni anglash – zamon tuyg'usi" maqolasida. Bu maqolada olim an'analarni chuqur egallab, ulardan yangicha an'analar yaratgan novator shoirlar misolida tamomila zamonaviy ruh bilan yozilgan Erkin Vohidovning so'lim va falsafiy, teran g'azallarini, Barot Boyqobilovning sonetlar guldastasi, sonet-poemalarini, Muhammad Ali va Omon Muxtoning tarix va zamonani uzviy bog'liqlikda aks ettirishda yangicha ifoda usulini topgan asarlarni ko'rsatadi.

Yana bir e'tiborli jihati shundaki, adabiyotshunos olim birinchi tur ijodkorlarini, ya'ni an'analarni davom ettiruvchi ijodkorlarni daho san'atkor yaralishi uchun xizmat qilgan, chinakam ijod mashaqqatini chekkan talantli avlod deb hisoblaydi. Buning mohiyatini munaqqid shunda ko'rsatadiki, Pushkin va Nekrasovdan keyin ular qatorida sanalishga sazovor Blok, Mayakovskiy, Yesenin, Tvardovskiy kabi shoirlar dunyoga kelguncha yuz yil kerak bo'ldi. Demak, bu yuz yilda ham qanchadan qancha iste'dodli shoirlar klassiklar an'analarini davom ettirgan. Muqimiy va Furqatdan G'afur G'ulom, Oybek va ularning salaflarigacha ham taxminan yarim asr muddat kerak bo'ldi. Xo'sh, bu yarim asrda o'zbek she'riyati to'xtab qoldimi? Yo'q, albatta. Qanchadan-qancha surgun-u otishlar, qamash-u siquvlarga qaramay ne-ne iste'dodlar qalam tebratdi. "Asrlar daho shoirlarga uzoq homila bo'ladilar"[1,102], - deb yozadi Ibrohim G'afurov shu maqolasida. Maysa taqir cho'lda unmaganingdek buyuk iste'dod ham quruqshagan muhitda paydo bo'lmaydi. Axir uning tug'ma iste'dodini ham o'stiradigan, yuragini hayajonga to'ldiradigan salaflari bo'lishi lozim.

Adabiyotshunos olim kitoblarida she'riyatimizni davrlarga ajratib, har bir davrning o'z iste'dodlari, ularning salaflari va izdoshlari kimlar ekanligini, she'riyatga kirib kelgan har bir avlodning yutuqlari va kamchiliklari, eng muhimi, ular oldiga qo'ygan maqsad va tendensiyalar, ular ijodining o'ziga xosligi, ya'ni ular adabiyotimizga olib kira olgan yangilikarni birma-bir tahlildan o'tkazgan, she'rshunos olim sifatida ularga ustozlik, muxlislik, rahnamolik va mehr ko'rsatgan. Masalan, olim oltmishinchi yillarda she'riyatga kirib kelgan avlodni Usmon Nosir, Hamid Olimjon, Maqsud Shayxzoda, G'afur G'ulom, Asqad Muxtor, Zulfiya kabi buyuk ijodkorlarning izdoshlari deya e'tirof etadi. Chunki oltmishinchi yillarda ham yigirmanchi-o'ttizinchi yillarda bo'lgani singari yakka emas, "chaman bo'lib ochilgan gulday" ijodkorlar guruhi kirib kelgan edi. Erkin Vohidov, Abdulla Oripov, Halima Xudoyberdiyeva, Rauf Parfi, Barot Boyqobilov, Muhammad Ali, Omon Matjon, Jamol Kamol va boshqalar. Bu avlod ijodidagi yangicha nafas, Insonni va uning Qalbini o'zgacha kashf qila olish xususiyatlari adabiyotshunosning alohida e'tirofiga sazovor bo'lgan va shu xususiyatlari bilan keyingi avlod ijodiga yangicha yo'l ochib bera olgan. Bu davr she'riyat bo'stonidagi qanchadan –qancha

ijodkorlar xizmati keyingi davr she'riyati va shu davr talantlarining paydo bo'lishida yaqqol ko'rinadi.

Bu avlodga olim lirikaga chinakam samimiyat olib kirgan, dunyoni keng va murakkab tushuna olgan, Insonga qarashi teranlashgan, yangi ideallar uchun kurashuvchi avlod deya baholadi. Ularning har birining ijodini diqqat bilan kuzata bordi. Aksariyati haqida alohida maqolalar yozdi. Ularning ijodini o'tkir ko'zli, donishmand tafakkurli, shoir qalbli adabiyotshunos olim sifatida tekshirib bordi, yutuqlarini olqishladi, kamchiliklarini ro'yi rost ko'rsatib berdi.

Munaqqid Abdulla Oripov haqida “Shukuh” nomli maqola yozgan va “Yam-yashil daraxt” kitobiga kiritgan. Ibrohim Ga'furov bu maqolada ham boshqa ijodkorlar haqidagi maqolalarida bo'lgani singari Abdulla Oripov ijodiga xronologik yondashgan, she'riyat ostonasiga qadam qo'yganidan boshlab keyingi o'n yillik ijodi davomida uning ijodiy evolyutsiyasini quyidagi bosqichlarda ko'rsatib bergan:

-fikrdan ko'ra holat tasviri kuchliroq bo'lgan davri (Shamolning shovullashi, qaldiroqlarning ko'chishi, bahorning kirib kelishi, yor sochlarining sunbulligi, ko'zlarining tong yulduzi ekanligi);

-fikrdan ko'ra ehtiroslar kuchli bo'lgan davri (fikrning parvozigga tayyorgarlik davri), (Kuchga to'lgan yigitning qudratli qo'llari yor yuzida gul kabi mayin siypalanishi, bahor shavqi, yashnab turgan yigit yoshi tasviri kabilari);

- ehtiroslar quyilib, fikrlarda teranlik ko'rina boshlagan davri (xazonning so'nggi shovqini uning taqdiri haqida insonni o'yga toldirishi, inson umri har vaqt to'y emasligi, eng go'zal zamona hali oldinda, kelajakda yaratilishi);

- ehtiroslar tizginlanib olingan, falsafiy mushohadalar to'la bo'y cho'zgan davri (beshavqat tafakkur asri bu zamon, g'arib deymi uni va yo g'aroyib kabi satrlar);

Bu davrda shoir “Mitti yulduz” to'plamidan “Hayrat” to'plamigacha yettita to'plamni nashr ettirgan. Abdulla Oripov she'riyati haqida tanqidchilik ham, jamoatchilik ham xiylagina bahslar yuritgan. To'plamlar va undagi she'rlarga, rang-barang mavzularga to'liq kommunistik g'oyaga xizmat qiluvchi ijodkor va tanqidchilar shubha bilan qarashgan davrda munaqqid Ibrohim G'afurov bu to'plamlarga yuksak baho berib, dastlabki qadamlaridanoq she'rdagi yoniy ehtirosi bilan el ichida shuhrat qozongan shoir ekanligini e'tirof etgan.

Shoir ijodi esa boshqa millat vakillari tomonidan ham e'tirof etila boshlagan edi. Abdulla Oripov ijodida falsafiy teranlik va fikrlarning salmoqdorligi boshqa munaqqidlar tomonidan ham ilg'ab olingan, ta'kidlangan xususiyatlardan biridir. “Shoir mavzularning yangi, hali aytmagan qirralarini topadi, o'z fikrini ifodalashda hali birov ishlatmagan obrazlarni ishlatadi”, deb ta'kidlaydi Matyoqub Qo'shjonov shoir haqidagi maqolasida [2,266]. Darhaqiqat, Abdulla Oripov she'riyatida mavzular – Vatan, Ona –Yer, Xalq, oq sut bergan Ona, Muhabbat kabilardir. Aslida bular hamma shoirlar uchun muqaddas va doimiy mavzu. Biroq bu mavzularga shoir Qaysin Quliyev aytganidek o'ziga xos yo'llar bilan yondashadi. Munaqqid Ibrohim G'afurov ham shoir ijodining xuddi shu qirrasiga urg'u beradi. Shoir bu mavzularning hali hech kim aytmagan, yangi qirralarini topganligini, o'z fikrini ifodalashda hali birov ishlatmagan obrazlarni ishlatib o'zgalarni takror qilmaydigan jozibali asarlar yaratganini ta'kidlaydi.

Munaqqid shoirning ilk kitoblaridanoq she'rlarida falsafa kurtaklari borligini ko'ra oladi, ammo bu kurtaklarni ehtiroslar oqimi to'sib turardi, yaproq yozib ketishiga yo'l bermasdi.

Ibrohim G'afurov o'zining “Havasda alanga bo'lsaydi” maqolasida “She'r bu – yuksak xayol, katta bir dardning samarasi bo'lmagan chog'larda u shirasiz, chuchmal, hayotning ilg'or g'oyalaridan yiroq bir ermak mahsuliga aylanadi. Bu she'r emas, uning o'limidir. Havaskorlik yaxshi. Unda baland alanga bo'lsa undan ham yaxshi. Chunki har qanday xalq she'riyatining nurafshon vodiylari mana shu alangalardan yorug' bo'ladi”, – deya ta'kidlagan edi.[1,160] Xuddi shu alanga Abdulla Oripovning ilk ijodini el aro tanitdi, yangi iste'dod paydo bo'layotganidan darak berdi. Ammo qizig'i shundaki, munaqqid keyingi maqolalarida xuddi shu xususiyat alanga va ehtiros tizginlanib olinmasa, shoir ijodiy kamolotga yeta olmasligini, fikr teranlashishi uchun tuyg'ularning alangasini tiniqlashtirish zarurligi misollar asosida ko'rsatib beradi. Demak, haqiqiy ijodning adabiyotga kirib kelishi va uning kamolotga yetishishi bosqichlarining har birida o'ziga xos va barcha iste'dodlarga umumiy bo'lgan qonuniyatlar mavjud ekan.

Munaqqid me'yor, tejam bu – klassiklarning adabiyot oldiga qo'ygan talablaridan biri deydi. Fikrining isboti sifatida Hamletning aktyorlarga bergan quyidagi sabog'ini keltiradi: “Siz hirs-u havaslarning bo'roni va hatto dovulida ham tiyimli bo'lishga o'rganing, zeroki, tiyim hamma narsani ixcham qiladi”.

Ibrohim G'afurov Abdulla Oripovning ijodiy evolyutsiyasidagi asosiy xususiyat sifatida kitobdan kitobga ehtiroslar quyilib, fikrda teranlik kuchaygani, she'rning zarlari – ritmlarida, shakliy alomatlarida o'zgarish kam bo'lsa-da, mundarija g'oyatda boyiganini ko'rsatadi. Munaqqid maqolaning avval boshidan shoir ijodida falsafaga mayl borligini ta'kidlagan edi. Shu bilan birga yuqorida adabiyotshunos olim she'riyat haqidagi boshqa maqolalarida ham haqiqiy she'r inson tafakkuri va tasavvuriga yangidan yangi tushuncha va tuyg'ularni olib kira olishi, haqiqiy shoir o'z dardi muammolari bilan emas, butun xalq, qolaversa, insoniyat muammolarini qayg'urib yashashi, uni his qila olishi, bu hamdardlik tuyg'ularini so'zga aylantirib yoza olishi, boshqalarni ham bu muammolar xususida o'ylantira olishi lozim degan talablarni qo'ygan edi va Abdulla Oripov ijodiga ham xuddi shu rakursda turib baho berdi. She'r yurak bilan yoziladi, yurak bilan o'qiladi, ammo unga tiyimni, ozuqani aql beradi. Shoir kitobdan kitobga o'sgan sayin yurak va aql o'rtasida uyg'unlik kuchaya boradi. Ammo Ibrohim G'afurov fikricha, Abdulla Oripovning “Hayrat “ to'plamidan ko'ra undan oldingi “Ruhim” kitobida bu uyg'unlik kuchliroq, shu jihatdan bu to'plam shoir ijodida sezilarli iz qoldirgan. Maqolaning davomida bu ikki to'plam qiyosiy usulda o'rganiladi. Ayniqsa, “Hayrat” to'plami va olim bu to'plamning g'oyaviy mundarijasini belgilab bera oladi deb hisoblagan she'rlari “Genetika” va “Dengizga” chuqur tahlil qilinadi.

Ibrohim G'afurov “Genetika”ni o'tmish, hozirgi, kelajak avlod oldiga qo'yilgan hisob-kitob deya yuqori baholash bilan birga undagi aql va yurak uyg'unligi muvozanati buzilgan, ya'ni yurak mantiqqa bo'ysunmasdan, orzular va his-tuyg'ularga berilgan o'rinlarni aniq ko'rsatib beradi.

Olimning fikricha, “Genetika” – falsafiy she'r. Shuning uchun ham bunday she'rlarda fikrda izchillik talab qilinadi. She'rda shoir bashar naslidan qolgan barcha ezguliklarning merosxo'ri va davomchisi sifatida o'z avlodlarimizga nimlarni meros qoldiramiz degan masalani o'rta tashlaydi va “Kurashlarda toblangan xayol”, “Buyuk bardoshimiz”, orom, haq va haqiqat, muhabbat, nurga tashnalik qoladi deya xulosa chiqaradi. Bular hammasi go'zal, shoirona gaplar deydi olim. “Lekin juda chuqur falsafa talab qiladigan bu she'r uchun juda yirik va ezgu bir problemaning yechimi uchun ular nazarimda xiyla yengillik qilib qolganlar”. [1,219] Avlodlarga, deydi olim, bizning ruhimiz, ruhimizning moddiy ko'rinishi, ezgulik uchun olib borgan kurashlarimizning samaralari, turli qismlarga to'la ona yer va ona tabiat meros qoladi.

Shoirning she'r yakunidagi kelajak nasl haqidagi o'ylari ham olim tomonidan chuqur falsafiy mushohadadan ko'ra chiroyli shoirona orzu deb baholanadi. “ balki oro topib bashar sayqali, tug'ilar eng oliy inson mukammal” – bu shoirning kelajak nasllari haqidagi orzusi edi. Ammo Ibrohim G'afurov fikricha, mukammal inson taraqqiyotning so'nggi nuqtasi, ya'ni hayotning yakunidir. Chunki inson taraqqiyoti mukammallikka erishish yo'lida tinimsiz harakatdan iborat. Taraqqiyot esa cheksizdir. Dialektika qonunlariga ko'ra hayot kechagi mukammalning bugun bir qadar o'suvi asosiga qurilgan. Shunday ekan shoirning “ Lekin sen bo'lursan bokira mutlaq, Lekin sen yasharsan farishta misol” satrlarini mantiqqa tayangan, teran fikr sifatida emas, go'zal orzu sifatida baholaydi va shoirning o'zini o'zi bilan inkor qila oladi. Ya'ni shoirning kelgusi avlodlar biz ko'rmagan baxtni ko'ra olishi, biz aytmagan so'zni ayta olishi haqidagi fikrlari avlodlar svilizatsiyasining beto'xtovligini ta'kidlaydi va o'zining yuqoridagi fikrlarini inkor qiladi.

Meni kutayotir ajib kelajak,

U mening iqbolim, mening baxtimdir,

Men ko'rmagan baxtni kimdir ko'rajak,

Men aytmagan so'zni aytajak kimdir, satrlari orqali shoirning o'zi taraqqiyotning davomiy va har bir avlodning mukammallik sari tinimsiz o'sib borishini ta'kidlaganini ko'rsatadi. Zero alloma yozuvchimiz Sadridin Ayniy ta'kidlaganidek “Munaqqid alloma sifatida aql va tafakkur bilan tanqid qilishni o'z oldiga vazifa qilib qo'yishi kerak”. [3,380]

Ibrohim G'afurov “ Zamonni anglash – zamon tuyg'usi” maqolasida Erkin Vohidov ijodiga, Hamid Olimjon she'riyati, Rauf Parfi ijodiga, Usmon Nosir she'riyati qanchalik ta'sir

qilgan bo'lsa, Abdulla Oripov ijodiga, G'.G'ulom she'riyatida shunchalar barakali ta'sir qilganini aytib o'tadi. Bizga ma'lumki, XX asr o'zbek she'riyatida G'afur G'ulom she'riyatida eng ulkan falsafiy fikrlarni mo'jaz satrlarga joylay olgan sehrli she'riyatdir. Ibrohim G'afurov Abdulla Oripov ijodida ham xuddi shunday yorqin realistik dialektikaning ajoyib namunasi bo'la oladigan she'rlar va satrlar ko'p ekanligini aytadi. Bunga misol qilib "Dengizga" she'ri ko'rsatiladi. She'r o'quvchini g'aflatga tushmaslikka, ogoh bo'lishga undaydi. She'rda dengiz qarshisida xayolotga tolgan shoir o'z davri uchun juda xarakterli bo'lgan masala – inson qalbi o'zgarishlari, ya'ni inson tafakkuri uning yuragidagi tuyg'ularini siqib chiqarayotgani haqida o'ylab qoladi.

She'r ichida "Bo'ronlar qalbimga solmagay titroq, Yo'qdir men uchun ham sehr ila ro'yo" degan shoir she'r oxiriga kelib dengiz bilan xayrlasha turib, "Visolingdan aslo qonmasman" satrlarini keltiradi. Munaqqid mana shu satrlar ham yuqoridagi singari o'z- o'zini inkor etuvchi satrlardir deya hisoblaydi. Tabiat bilan inson o'rtasida uyg'unlik buzilganda buni oldin qushlar bilan shoirlar anglashini ta'kidlaydi munaqqid. Demak, shoir bekorga xavotirga tushmagan, bizni ham bekorga ogohlantirayotgani yo'q. Ammo undagi xavotirda yana aql bilan yurak uyg'unligi buzilgan. Kuchli pafosda davom etayotgan satrlar sezilmagan holatda o'z-o'zini inkor qilib qo'yadi. Shoirning o'zi dengiz visolidan qonmayaptimi, uning go'zalligini qalban his qila olyaptimi, demak, hali sohir tuyg'ular o'lmagan, inson hali quruq tafakkurning qurboni bo'lmagan va bo'lmaydi ham deya xulosa chiqaradi Ibrohim G'afurov.

Munaqqid "Hayrat" kitobining nomiga to'xtalib, hayrat ehtirosning katta ochilgan ko'zlari ekanligini, Vatanning yashnayotgan jamolidan, xalqning baxtidan, olamning rango-rangligidan, inson tuyg'ularining badavlatligidan hayrat ekanligini e'tirof etadi. Shoir ijodini va tarjimalarini diqqat bilan o'rgagar ekanmiz, uning ijodida hayrat tushunchasi tasodifan paydo bo'lib, she'riy to'plam nomi darajasiga ko'tarilmaganining guvohi bo'lamiz.

Ibrohim G'afurov o'zining she'rshunoslikka bag'ishlangan maqolalarida iqtidori shubhasiz bo'lgan shoirlar oldiga qo'yiladigan talablar, adabiy hisob- kitoblar haqida to'xtalib yuksak manzillarni ko'zlagan tanqid va kitobxonlar iqtidorli ijodkorlar oldiga katta mezonlardan kelib chiqib talab qo'yishga haqli deb hisoblaydi. Agar bunday talab kamroq qo'yilsa, yoki adabiy tanqid bee'tibor, kitobxon befarq bo'lsa, ijodkorlar xotirjamlikka berilib qoladilar, o'zlarini yirik ijodiy masalalar bilan qiynamay qo'yadilar. Olimning fikricha, ijodiy kashfiyotlar yo'lida salohiyatning bo'yniga tashlangan arqon bo'ladigan narsa xotirjamlikdir, shu sababli ijod yo'lida xotirjamlikdan aldanchiroq dushman yo'q. Xalq o'z shoirlaridan hamma bilgan haqiqatlarni emas, yuraklarning mulkiga aylanadigan yangi taronalarni kutadi. Bunday nodir asarlar yaratish, albatta, qiyin. Lekin adabiyotshunos nazdida she'riyat oldiga, shoirlar oldiga katta va jiddiy talablar qo'yilishi lozim. Ibrohim G'afurov o'z she'rlarida fikrsiz, hissiz so'z o'yini qiladigan shoirlarni tirik daraxtning badaniga mix qoqib turgan kishiga o'xshatadi, haqiqiy munaqqid sifatida bu mix o'z joniga qoqilayotganday his qiladi. "Chunki badiiy so'z daraxtdan ham tirikroqdir. Boqiyroqdir. Uning kaftida olam shovullab turadi. Balki so'z shuni his qilgan odamgagina tobe bo'ladi" [1,153], - deb e'tirof etadi shoir va bu fikrlarni keltirgan maqolasini ham, maqolani kiritgan to'plam nomini ham "Yam-yashil daraxt" deb ataydi. Badiiy so'zni yam- yashil daraxtga qiyoslagan shoir uning yaproqlari bo'lgan ijodkorlarga qo'ygan talablarini quyidagicha tasnif qilish mumkin:

- adabiy jihatdan savodxon bo'lishlari lozim(adabiy savodxonlik she'rdagi bo'g'in ,turoq, vazn, qofiyalarni bilish bilangina bitmaydi, hamma ham spool lagan loydan va suvdan yasalishini biladi, ammo hamma ham uni yasay olmaydi);

- taxminiy bilimlar, faraz qilingan talant emas, chinakam bilimlar va talant bo'lishi lozim;

- shoir harakatlarini so'zdagi "katta" orzular emas, amaldagi katta orzular boshqarib turishi lozim;

- shoir zamonasining eng ilg'or kishilaridan bo'lishi lozim(bu ilg'orlik yuksak bilim, yuksak madaniyat bilan belgilanadi);

- shoirga she'r tuyg'usining o'zi yetarli emas, bu tuyg'uni kamolotga yetkazish yo'akat qilinmog'i lozim;

- shoir odam xalq bilan gaplashadigan, xalqning orzu- armonlarini biladigan kishi bo'lmog'i lozim.

Bu talablar ro'yxatini yana davom ettirishimiz mumkin. Muhimi, she'riyatda mazmuni hayajon , hayajonni fikr bosib ketmasligi kerak. Bularning uyg'unligida fikrini to'la ifodalay olish, me'yorni saqlay bilish ijodkorning yuksalish pog'onasini ko'rsata oladi. Hayotda ta'rifga sig'maydigan narsalar bo'ladi. Ular kishini hayajonga soladi-yu, ta'rifga til ojiz qoladi. Hayajonning o'ziga ham ta'rif yo'q. She'r esa hayajon bilan yaratiladi. Shuning uchun adabiyotshunosning fikricha, yaxshi she'r qanday yaratiladi degan savolning mantiqli javobi bo'lmaydi, nasihatlar berib, hech qachon she'r-u shoir yaratib bo'lmaydi. Haqiqiy she'r yaratilishining sirini hayajon, iste'dod va ilhom tutashgan nuqtani topa olgan shoirning o'zi biladi, bunga faqat uning qalbi javob bera oladi. Chunki she'r qalb chashmasidan chiqadiga toza buloqdir.

Ibrohim G'afurov o'zi tahlil qilayotgan har bir davr she'riyatiga, har bir shoirga mana shunday yuksak talablarni qo'yadi. U, yuqorida ko'rganimizdek, har bir asarga, nafaqat, adabiy talablar, balki, mantiq va mushohada talablari bilan ham baho beradi. Adabiyotshunos olimlar ta'kidlaganidek, munaqqid " Mantiqiy tafakkurni badiiy fikrlash yo'siniga bo'y sundiradigan, badiiy asarni o'rganish, talqin etish bahonasida aksar hollarda o'zining ruhiy olamini namoyon etuvchi o'ziga xos uslubli munaqqidlardan biridir"[5,196]. Badiiy asar ehtirosalar va donishmand o'y-xayollar mahsuli. Shunday ekan unga ehtirosalarsiz yondashish ham tillaning zargar emas, temirchi qo'lga tushishiga teng bo'lardi. Demak, haqiqiy ehtirosalar boqiy, ezgu so'z shukuhi ham o'lmasdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Акромов, М.Р. (2013). Психологические аспекты формирования экологического сознания личности. *Science and World*, 80.
2. Акромов, М.Р. (2020). Талабаларда матнларни идрок этишда психолингвистиканинг ўрни. *Сўз санъати халқаро журналы*, 3 (3).
3. Abdijalilova Z. D. (2007). Formation of the discursive competence of law students in teaching writing in a foreign language. *BBC 94 Z 40, (41-S)*, 244.
4. A.A. Abdullayev. System of information and communication technologies in the education. *Science and world International scientific journal 2 (№ 5)*, 19-21
5. Иброҳим Ғафуров. Ям – яшил дарахт. Ғафур Ғулум номидаги адабиёт ва санъат нарийети. –Т.: 1976.
6. Matyoqub Qo'shjonov. Tanlanganasarlar. "Sharq" nashriyot-matbaaaksiyadorlikkompaniyasi. –Т.: 2019.
7. Садриддин Айний.Асарлар. Ғафур Ғулум номидаги бадий адабиёт нарийети. –Т.: 1967.
8. Абдулла Орипов.Танланган асарлар. Ғафур Ғулум номидаги адабиёт ва санъат нарийети. –Т.: 2001.
9. Б. Назаров, А. Расулов , Ш. Ахмедова, Қ. Қахрамонов. Ўзбек адабий тақиди тарихи.Тafakkur qanoti – Т.: 2012.
10. Ахмедова Ш. Ўзбек адабий танқидчилиги жанрлари. Тошкент."Фан". 2008.176 б.
11. Ахмедова Ш., Қахрамонов Қ. Чин олимлик саодати. Тошкент. "Наврўз". 2015.109б.
12. Ахмедова Ш., Қодирова Н. Ёниқ қалб ҳарорати. Бухоро, "Дурдона". 2012. 63 б.
13. Akhmedova Shaira Ne'matovna, Kadirova Nasima Saidburhonovna. Style and Skill: Critic's Artistic Ability. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE) ISSN: 2278-3075, Volume-8, Issue-9S3, July 2019, 1245-1250pp.*
14. Nasima Saidburhanovna Kadirova. CRITICAL STYLE AND GENRE DIVERSITY. *International Scientific Journal Theoretical & Applied Science. p-ISSN: 2308-4944 (print) e-ISSN: 2409-0085 (online) Year: 2020 Issue: 04 Volume: 84. p:428-433. Published: 21.04.2020.http://T-Science.org*
15. Насима Саидбурҳоновна Қодирова. Мунаққид услуби ва жанрий ранг-баранглик. Сўз санъати. (*International Journal of Word Art*). ISSN 2181-9297. <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9297-2019-3-5>. 2019,vol. 3, issue 1, pp. 39-49.

16. Mirzaakhmedova M.Yu. Approaches to science and education in the east and in the west. International journal of science and research (ISSN 2319-7067).
17. M.M.Mirgiyazova, B.I. Urunov, M.S. Saidova. The pedagogical conditions for effective training language teachers professional development new methods and technologies. - Theoretical & Applied Science, 2020, 04 (84), 2020. – P. 1017-1019.
18. Миргиязова М. М. (2017). Innovative technologies in teaching English. Молодой ученый, (25), 301-302.
19. Миргиязова, М. М. (2018). Использование информационных технологий в процессе оценки юридической терминологии Молодой ученый, (21), 481-483.
20. Миргиязова, М. М. (2018). The importance of teaching legal English. Молодой ученый, (32), 94-95.
21. Yusupov O.N. Cognitive semantics in context. Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe 7 (2), 84-87.
22. Юсупов О.Н. Ўзбек адабиётининг инглиз тилидаги таржималарининг лингвокогнитив тадқиқи. Сўз санъати халқаро журналі. 3 сон, 3 жилд. Б.102-105.
23. Юсупов О.Н. Анализ проблемы стиля в художественном переводе. The Way of Science, 94. 2014.
24. Юсупов О.Н. Специфика художественного перевода. Наука и Мир 2 (3), 170 - 172. 2014.
25. Mirzaakhmedova M.Yu. Approaches to science and education in the east and in the west. International journal of science and research (ISSN 2319-7067).
26. Zoyirova, D.A. (2018). Forming Discursive Competence of Law Students. Eastern European Scientific Journal, (6).
27. Zoyirova D.A. (2019). Effective teaching of the English language based on the communicative-cumulative method in the process of education using modern technologies. Сўз санъати халқаро журналі, 1(5).
28. Zoyirova D.A. (2019). features of translation from English to Russian. Экономика и социум, (10), 71-73.
29. Yuldashevna, M. M., & Abdijalilovna, Z. D. (2019). The impact of the East in Shakespeare's tragedies. Journal of Critical Reviews, 7(3), 2020.
30. <https://art.tadqiqot.uz/index.php/art/article/view/215/214>
31. <https://doi.org/10.37547/tajssei/Volume02Issue12-17>

СЎЗ САНЪАТИ
ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ
4 ЖИЛД, 1 СОН

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ
ИСКУССТВО СЛОВА
ТОМ 4, НОМЕР 1

INTERNATIONAL JOURNAL
OF WORD ART
VOLUME 4, ISSUE 1